

Spørsmål og svar knyttet til handlings- og økonomiplanen for 2026-2029, årsbudsjett 2026

Gausdal kommune

Svar gitt i kommunestyremøtet 27.11.2025

Innhold

Spørsmål mottatt knyttet til handlings- og økonomiplanen	2
Spørsmål knyttet til økonomisk bærekraft 26-29	12
Øvrige spørsmål	17

Spørsmål mottatt knyttet til handlings- og økonomiplanen

Spørsmåls-ID	Tema	Spørsmålsemne	Spørsmålsstiller	Partiavn
2026-01	Helse og omsorg	Staus i Tjenestene - Helse og Omsort	Jo Are Aamodt Brenden	V

Spørsmål

Det er angitt at det i helse og mestring er 120 årsverk fordelt på 230 medarbeidere. Hvor mange av årsverkene, og hvor mange av medarbeiderne har stilling med det som er angitt som turnusarbeid / direkte arbeid med pasienter / brukere.

Det fremkommer at det kun er 32 % av de som arbeider med direkte pasientkontakt, som har 100 % stilling. Hva er årsaken til dette? Hvilke utfordringer står kommunen overfor skal en øke antall heltidsstillinger og redusere antall deltidsstillinger?

Svar fra kommunedirektøren

Vedrørende årsverk:

Av de 120 årsverkene er det 106,7 stillinger fordelt på 213 personer, som er i turnusstillinger med direkte tjenesteyting til innbyggerne. De andre utfører lederoppgaver, har fellesfunksjoner for de tre helseenhetene og for hele kommunen. Eksempel: vederlagsbetaling, tildelingskontor, oppfølging av sykepengesaker, systemansvar GAT og Gerica, e-admin, innkjøp, fakturabehandling.

Vedrørende deltid:

Vi har frivillig deltid i vår kommune, i og med at de som ønsker det får utvidet stillingene sine som følge av at vi har innført kalenderplan/årsturnus. Grunnen til at mange velger deltidsstillinger fremfor heltid er sammensatt; de ulike livsfasene og andre private årsaker. Andre ønsker frihet og fleksibilitet til evt. å ta ekstravakter når det passer en selv.

Vi tilstreber å lyse ut heltidsstillinger og store stillingsprosenter, og tilby de som ønsker økt stillingsstørrelse ved iverksetting av ny kalenderplan/årsturnus.

Spørsmåls-ID	Tema	Spørsmålsemne	Spørsmålsstiller	Partiavn
2026-02	Helse og omsorg	Status i tjenestene - Sykehjemsplasser og Plasser i omsorgsboliger	Jo Are Aamodt Brenden	V

Spørsmål

Hvor mange sengeplasser er de to sykehjemmene dimensjonert for ut fra antall rom?

Har kommunen i dag omsorgsboliger med ledige rom, eller omsorgsboliger som ikke er i bruk? I så fall hva er den ledige kapasiteten?

Svar fra kommunedirektøren

De to sykehjemmene har 77 rom med bad og ett gjesterom med bad. Gjesterommet ligger slik til i bygningen at det ikke egner seg til å være noe annet enn gjesterom.

Pr. d.d. har vi 3 ledige omsorgsboliger/bofellesskapsplasser. Vi har vanligvis ikke ledig kapasitet, men det kan være overganger ved ut- og innflytting som tar tid.

Spørsmåls-ID	Tema	Spørsmålsemne	Spørsmålsstiller	Partiavn
2026-03	Generelt	Status i tjenestene - Lillehammer Regionen Vekst	Jo Are Aamodt Brenden	V

Spørsmål

Kan det opplyses hvor mange bedriftsbesøk som Lillehammer Regionen Vekst har hatt til bedrifter i Gausdal, i 2024 og 2025 og hvilke bedrifter som har hatt besøk?

Svar fra kommunedirektøren

Bedriftsbesøk organiseres av næringsrådgiver i LRV, og ordfører, assisterende kommunedirektør, representant fra Skåppå og Gausdal Næringsforening inviteres med. I tillegg gjennomfører ordfører og næringsrådgiver bedriftsbesøk når bedrifter har blitt Miljøfyrtårnsertifisert.

I 2024 ble følgende bedrifter besøkt:

- Maler'n Karlsen Happy Homes
- Fredriksen Landbruksverksted/Eik Senteret
- Gausdal Mat
- Skeikampen Eiendom
- Fredriksen Landbruksverksted/Eik Senteret
- G3
- Løype Anleggsdrift
- KraftUll

I 2025 er følgende bedrifter besøkt:

- Gausdal Sewing Industry
- Oppland Elektro
- Paulsrud snekkerverksted
- Liomseter turisthytte
- Minel Skogvang Installasjon
- Regnskap Innlandet/ØkoRåd Innlandet, Gausdal
- KraftUll

Spørsmåls-ID	Tema	Spørsmålsemne	Spørsmålsstiller	Partinavn
2026-04	Generelt	Status i tjenester - Landbrukskontoret	Jo Are Aamodt Brenden	V

Spørsmål

Det er opplyst at det er en nedgang i antall søkere på produksjonstilskudd og regionalt miljøtilskudd. Kan det opplyses om det er en tilsvarende endring i areal som det søkes tilskudd for, og om det er en endring i antall husdyr det søkes tilskudd til. Dette vil kunne gi et bedre inntrykk på hva som er utviklingen i landbruksnæringen, enn antall søkere.

Svar fra kommunedirektøren

I perioden 2017–2024 har det vært en svak økning i antall dekar det søkes tilskudd for. Dette henger blant annet sammen med høy etterspørsel etter leie av jordbruksareal i kommunen. Når grunneier avviker egen drift, plikter han fortsatt å overholde driveplikten i henhold til jordloven. Dersom grunneier ikke ønsker å drive selv, må arealene leies ut. Jordleieavtaler skal sendes til kommunen og godkjennes i samsvar med bestemmelsene i jordloven.

For storfe og sau har det i samme periode vært en samlet nedgang i antall omsøkte dyr. For melkekyr har derimot antall kvoteliter økt, noe som skyldes en høyere melkeytelse. Antall sau og øvrige storfe har hatt en tydelig reduksjon. For ammeku var det en økning fram til 2020, men etter dette ser vi en markant nedgang.

Det vises for øvrig til presentasjonen av tallgrunnlaget.

Spørsmåls-ID	Tema	Spørsmålsemne	Spørsmålsstiller	Partiavn
2026-06	Økonomi	Inntekter fra kraftsektoren	Jo Are Aamodt Brenden	V

Spørsmål

Ved fremleggelsen av budsjettet oppfattet jeg det slik at det opplyst at en hadde lagt seg på et minimums-utbytte fra Eidsiva Energi Holding i samsvar med aksjonæravtalen. Teksten i budsjettet oppfattes å være noe uklar. Kan det opplyses hva som er minimums-utbytte etter aksjonæravtalen, hva som er konsekvensen av utbytteplanen for Eidsiva Energis AS, videre hva som har vært utbetalt i årlig utbytte siste 4 år.

Svar fra kommunedirektøren

Gausdal kommune har mottatt følgende utbytte fra Innlandet Energi Holding as de fire siste årene, tall i hele tusen kroner:

2021	2022	2023	2024
25 220	17 231	44 250	26 535

Hittil i 2025 har kommunen mottatt 20,3 mill. kr, utbytte for 3. kvartal utbetales på nyåret 2026 og vil bli del av årsregnskapet for 2025.

Administrasjonen har basert utbytteanslaget på informasjon fra Eidsiva Energi as og Innlandet Energi Holding as. Presentasjonen som Eidsiva holdt for eierne etter 3. kvartal har informasjon som blant annet utdyper dette. Informasjonen ligger tilgjengelig på selskapet hjemmeside. Det vises særlig til siste bilde i presentasjonen, se lenke:

<https://www.eidsiva.no/siteassets/filer-og-pdf/finansiell-informasjon/rapporter-og-presentasjoner/eierpresentasjoner/eierpresentasjon-3.-kvartal-2025.pdf>

Eidsiva Energi har et fastsatt minimumsutbytte i aksjonæravtalen. For årene 2025-2029 er det vedtatt en forhøyet utbytteplan. Dette kan vises slik:

Beløp i hele mill. kr	2025	2026	2027	2028	2029
Minimumsutbytte	904	926	948	967	986
Utbytteplan 2025	1304	1326	1348	1367	1386

Administrasjonen har lagt til grunn den forhøyede utbytteplanen for årene 2025-2029 ved beregning av utbytte for årene 2026-2029.

Innlandet Energi Holding as sin andel i Eidsiva er 49,4 %. Noe midler holdes tilbake i Innlandet Energi, beløpet er ikke kjent for hvert år, men det er gjort et anslag på 10 mill. kr. Deretter er Gausdal kommune sin eierandel i Innlandet Energi Holding på 3,7 % brukt for å beregne kommunens andel av utytte for økonomiplanperioden.

Spørsmåls-ID	Tema	Spørsmålsemne	Spørsmålsstiller	Partiavn
2026-07	Helse og omsorg	Utleie av omsorgsboliger	Jo Are Aamodt Brenden	V

Spørsmål

I tilknytning til kommunens leiepriser for omsorgsboliger, bes opplyst hvor mange omsorgsboliger i de ulike kategorier har kommunen i utleie. Hva er årlig samlet leieinntekt på utleie av omsorgsboliger.

Har kommunen oversikt over hvor mange av de som leier omsorgsboliger fra kommunen som får bostøtte? I så fall bes opplyst hvor stor andel av leietakerne dette er.

Svar fra kommunedirektøren

Kommunen har totalt 64 boliger i utleie innenfor omsorgsformål. Dette inkluderer både ordinære omsorgsboliger og boliger som er lokalisert i institusjon, men som fungerer som individuelle utleieenheter. Den samlede årlige leieinntekten for disse boligene er 5,88 millioner kroner.

Det er per oktober 2025 34 innbyggere som mottar bostøtte og som leier kommunal bolig. Antallet varierer gjennom året. Det er ikke egen rapport i saksbehandler-systemet for bostøtte som sorterer på type kommunal bolig.

Spørsmåls-ID	Tema	Spørsmålsemne	Spørsmålsstiller	Partiavn
2026-08	Helse og omsorg	Utleie av omsorgsboliger	Viggo Haugen	BL

Spørsmål

Spesielt for hjemmeboende knyttet til institusjon, høy prisoppgang Dagsro, hjemmehjelp og kveldsmat, utlån hjelpemidler, skyss til dagsenter mm.

- Eks frokost og kveldsmat 50 % prisoppgang fra kr: 30 til 50 pr måltid.
- Skyss til dagsenter, hver vei 64% prisoppgang fra kr 64 til kr 105.
- Hva forsvarer denne prisoppgangen?

Svar fra kommunedirektøren

Årsaken til det er at kommunens utgifter til driften av tjenestene har økt, dvs. både matvarepriser og transportpriser. Prisene er i utgangspunktet lave i forhold til kostnadene.

Spørsmål og svar 2026

Spørsmåls-ID	Tema	Spørsmålsemne	Spørsmålsstiller	Partiavn
2026-09	Generelt	Markedsverdi gravemaskin og lastebil	Viggo Haugen	BL

Spørsmål

Hva er dagens markedsverdi på gravemaskin og lastebil. Gravemaskin ervervet i sommer. Dersom dette kan videreselges?

Svar fra kommunedirektøren

Gravemaskin : 2 800 000,- kr
Lastebil 450 000,- kr inkl mva.

Spørsmåls-ID	Tema	Spørsmålsemne	Spørsmålsstiller	Partiavn
2026-10	Generelt	Avtale med tilknytning til slamanlegg i Gjøvik	Viggo Haugen	BL

Spørsmål

Avtalen med tilknytning slamanlegg i Gjøvik er sagt opp med virkning f.o.m. 01.01.2027. Hvor stor andel fra Gausdal kommune er lagt inn f.o.m.2027 ifht kostnader slamanlegg. Er disse kostnadene beregnet i HØP for 2026-2029?

Svar fra kommunedirektøren

Avtalen er sagt opp med en virkning fra 1.1.2028, ikke 1.1.2027. Det er lagt inn kostnader for rensing av slam, men ingen investeringskostnader, da det er for tidlig å si noe om dette nå.

Spørsmåls-ID	Tema	Spørsmålsemne	Spørsmålsstiller	Partiavn
2026-11	Generelt	Vedrørende rehabilitering administrasjonshuset	Viggo Haugen	BL

Spørsmål

Rehabilitering og ombygging kommunehuset er beregnet til 8,5 mill. kr.
Hva utgjør legetjenesten andel i sum av totalsum?
Hva utgjør barnevernets andel i sum av totalsum?

Svar fra kommunedirektøren

Vi har per nå ingen fordeling på eksakt hvor de respektive kostnadene vil komme for legetjenesten og barnevernet. Det er gjort et forarbeid for å se på mulighetene, men den videre prosessen vil avklare den konkrete kostnadsfordelingen.

Spørsmåls-ID	Tema	Spørsmålsemne	Spørsmålsstiller	Partinavn
2026-12	Administrasjon	Vedrørende investering - digitalisering	Viggo Haugen	BL

Spørsmål

Digitalisering 7,5 mill i år 2026 og 2027, med nedgang i 2028 og 2029. Vi er i en presset situasjon. En mulighet er å redusere/skyve på kostnadene til digitalisering i hele planperioden. Noe som igjen vil føre til reduksjon i kommunens totale lånekostnader.

Hvor mye vil en reduksjon på 50% av investeringsstakten utgjøre i reduserte lånekostnader for årene 2026-2028?

Svar fra kommunedirektøren

Estimatet, eller anslaget på årlig investeringsramme for digitaliseringsformål er lagt på et relativt høyt nivå de neste to årene. Dette fordi det skal gjennomføres store påkrevde prosjekter, samtidig som det er vanskelig å detalj-budsjettere når det er mange ukjente faktorer.

Å halvere investeringsrammen anbefales ikke, og betyr i praksis at kommunedirektøren i flere enkeltprosjekt må be kommunestyret om finansiering, uten at dette vil redusere finansieringskostnadene. Prosjektene må gjennomføres uansett, og leverandører skal ha betaling underveis.

Kommunedirektøren vil presisere at årlig investeringsrammen på 9,5 millioner i 2026 og i 2027 er en ramme. Dersom utgiftene viser seg å bli lavere enn budsjettet, vil låneopptaket bli redusert.

Økonomiske konsekvenser ved halvering av investeringsbeløp til digitalisering i planperioden.

Tall i hele tusen kroner	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
I formannskapetets innstilling	9 500	9 500	3 500	3 500
Foreslått redusert beløp	-4 750	-4 750	-1 750	-1 750
Endringstabell investering	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Redusert investering digitalisering	-4 750	-4 750	-1 750	-1 750
Redusert bruk av lån	4 750	4 750	1 750	1 750
Sum endring investering	0	0	0	0
Endringstabell drift	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Reduserte renteutgifter	-221	-311	-428	-468
Reduserte avdragsutgifter	0	-404	-806	-958
Sum endring drift	-221	-715	-1 234	-1 426

Utfyllende informasjon.

Det vises til den verbale omtalen i investeringsbudsjettet. Følgende kan vektlegges særskilt:

Kommunene må erkjenne at kostnadene innen digitalisering vil øke i årene som kommer, både innen investering og drift, hvis man skal kunne opprettholde effektive og gode tjenester. Digitalisering ikke er et valg, men en nødvendighet for å sikre bærekraftige tjenester, effektiv ressursbruk og at vi møter innbyggernes forventninger.

Det er smart å samarbeide med andre kommuner, slik Øyer, Lillehammer og Gausdal gjør gjennom et felles Digitaliseringsstyre, en felles digitaliseringsstrategi og gjennom felles anskaffelser. I flere sammenhenger samarbeider Gausdal også med flere.

Investeringsnivå 2026-29:

I perioden 2026-29 er investeringsbehovet hovedsakelig knyttet til utskifting av store fagsystemer, samt at helse- og velferdsteknologi skal innføres i større grad. I tillegg kommer andre investeringer, innenfor bl.a. skole og innen geografiske informasjonssystemer (GIS).

Nytt elektronisk pasientjournalsystem (EPJ):

Dagens EPJ, som heter Gerica og er levert av TietoEvry, har en «end of life» fra 1.1.2028. Gausdal inngår, sammen med Lillehammer og Ringebu i et verstkommunesamarbeid i dag, der Øyer er vertskommune for Gerica.

Ny anbudsprosess er i gang i regi av Digi-Innlandet, og Gausdal deltar sammen med 41 andre Innlandskommuner. Digi-Innlandet har lyktes med å innhente tilskudd fra KS og Statsforvalteren, til profesjonell prosjektledelse. Valg av leverandør vil etter planen skje i januar 2026.

Innkjøpsprisen for nytt EPJ pr kommune er foreløpig ukjent. Implementeringen vil skje etappevis, der kommuner med behov for raskt skifte prioriteres først. Vår samarbeidsregion skal etter planen implementere nytt EPJ fra høsten 2027. Implementeringsprosjektet vil ta tid (ca. 1,5 år), og starter derfor i vår region allerede fra nyåret 2026, med egen regional prosjektleder. Det vil bli arbeidskrevende operasjoner på det tekniske feltet (installasjoner, integrasjoner mm.) og i hver kommune må de ansatte fra mange tjenester læres opp, før systemet kan tas i bruk. Det innebærer at hver kommune også må ha en rigg, for å kunne gjennomføre implementeringen. Kostnadene vil bli høye, og i tillegg til felles kjøp av prosjektledertjenester, skal interne timer dekkes over investeringsbudsjettet.

Kommunedirektøren er forberedt på at prisen for anskaffelsen kan variere fra en million kroner, til flere millioner. Det regionale implementeringsprosjektet vil i praksis gå over to år, og trolig koste opp mot 3 millioner kroner med innleid prosjektleder. I tillegg må hver kommune ha sin egen rigg. Samlet kan kostnaden komme opp i over 5 millioner kroner for Gausdals del, men dette er svært usikre anslag.

Nytt ERP økonomisystem/HR (nå Agresso):

Som beskrevet i HØP under planområde 1, står ERP står Enterprise Resource Planning og er det systemet som håndterer kommunens regnskap, registrering av opplysninger knyttet til lønnsutbetaling- og rapportering for alle ansatte, ut-fakturerings av kommunale tjenester og mottak av fakturer fra

kommunens leverandører. Dette er et svært omfattende og komplekst system som har et femti-talls integrasjoner med andre fagsystem.

Dagens økonomisystem heter Agresso, og er levert av Unit4. Gausdal, Øyer og Lillehammer har i dag det samme systemet, som også kommunenes fellesenheter økonomi og fellesenheter innfordring bruker.

Gausdal er nå, sammen med Lillehammer, Ås, Nesodden, Vestby, Frogn og Øyer kommuner, inne i en anskaffelsesprosess for å sikre et fremtidsrettet ERP. Prosjektet er nå inne i fasen der kravspesifikasjonen ferdigstilles, før konkurransegrunnlaget publiseres. I likhet med EPJ-prosessen, vil denne anskaffelsen gå over i et regionalt implementeringsprosjekt, der det også kreves en rigg i hver kommune. Kostnadene vil bli høye. Ambisjonen er et ferdig implementert nytt system i løpet av 2027, da Unit4 ikke lenger vil vedlikeholde systemet etter 31.12.2027

Kommunedirektørens anslag for prosjektperioden er svært usikkert, da innkjøpskostnaden for hver kommune ikke er kjent, og umulig å tippe. Likedan er implementeringsprosjektet ennå ikke beregnet. Det vi vet, er at det samlet sett dreier seg om flere millioner kroner.

Skyreisen - Migrering til Microsoft Azure (Allegro):

Kommunene i Lillehammer-regionen er i avslutningsfasen av migrering av applikasjoner fra datasenteret i Fakkeltårnet til Microsoft sin Azure-sky. Skyreisen er nå gjennomført, men en del restanser gjenstår. Kommunene er derfor inne i et Avviklingsprosjekt, som fortsetter inn i første del av 2026.

Kostnadene er først og fremst knyttet til opprydding og avvikling av datasenteret til Ikomm i Fakkeltårnet, oppgraderinger av pc'er, oppgraderinger av sikkerhetsnivå og rydding i ansattlister mm. Ikomm dekker selv en del av kostnadene som del av skyreiseprojektet og en del dekkes gjennom kommunenes investeringsbudsjett.

Helse- og velferdsteknologi:

I forbindelse med de endringsbehov vi ser, spesielt innenfor helse og omsorg, vil behovet for å ta i bruk ny teknologi forsterkes. Dette vil kreve ressurser innenfor investering.

Gausdal har sammen med en rekke andre kommuner, deltatt i en anskaffelsesprosess ledet av Fredrikstad kommune, som gjør at kommunen kan kjøpe inn en del flere sensorer (Room Mate) til Forset-tunet og hjemme hos brukere, og i forbindelse med renoveringen av Follebutunet, har kommunen lagt inn innstallering av nytt pasientvarslingssystem og rom-sensorer i alle rom.

En videre utredning og utprøving og implementering av helse- og velferdsteknologi er nedfelt i kommunestyrets vedtak av «Vegvalg innen helse- og omsorgstjenestene», og det velferdsteknologiløftet som Gausdal skal inn i. Det vil bli utarbeidet en overordnet prosjektplan for Gausdals velferdsteknologiløft.

Innkjøpskostnadene for både bestilte og planlagte innkjøp av denne teknologien fremover, inkludert kabling, vil ligge på ca. 3,5 million kroner i 2026. Det vil komme ytterligere investeringer de neste to årene, bl.a. nye nøkkelssystemer, flere medisindispensere og kommunikasjonsteknologi er eksempler. Dette avhenger selvsagt av ambisjonsnivået som blir lagt. Implementering og opplæring kommer i tillegg.

GIS-prosjekt (13:1)

Kommunene i Lillehammerregionen, Midt-Gudbrandsdal og Nord-Gudbrandsdal har anskaffet nytt Geografisk informasjonssystem. Dette skal implementeres.

Innkjøpspris for Gausdals del, etter avtale mellom kommunene og regionene, blir omkring 0,8 millioner kroner.

Andre investeringer:

Ipad brukes som pedagogisk verktøy ved alle trinn i gausdalsskolen, ut fra elevenes alder og forutsetninger. Denne satsingen er nødvendig for å oppfylle opplæringslov med forskrift når det gjelder å utvikle digitale ferdigheter. Det legges inn investeringsmidler i planperioden til en gradvis utskiftning, midlene er lagt inn på planområde 3 Skole.

Løpende oppgraderinger av applikasjoner og fagsystemer vil komme.

Spørsmål knyttet til økonomisk bærekraft 26-29

Spørsmål i kommunestyret 23. oktober – svar til kommunestyret 6. november

1. Nedklassifisering av kommunale veger:
 - a. Det er viktig med en videre utredning av dette.
 - b. Vil en økt privatisering av kommunale veger kunne føre til stillingsreduksjoner og reduserte behov i ny driftsstasjon?

Svar:

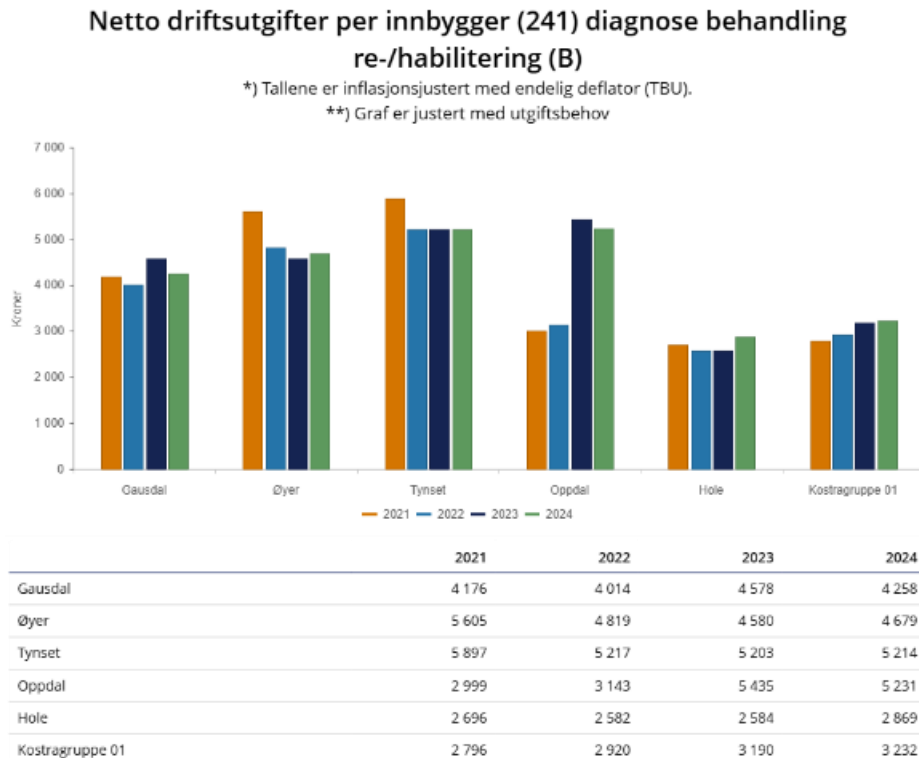
- a. Ved vurdering av nedklassifisering er det viktig å se på hvilke kriterier som tidligere har vært brukt. Disse må gjennomgås og vurderes opp mot eventuelle nye kriterier, slik at beslutningsgrunnlaget er oppdatert og relevant. Målet er å sikre at vegens funksjon og betydning gjenspeiles i klassifiseringen, og at ressursene brukes der behovet er størst.
- b. En eventuell økt privatisering og nedklassifisering av kommunale veger vil i hovedsak gi besparelser knyttet til drift og vedlikehold, særlig innen brøyting, strøing og løpende vedlikehold. Når det gjelder bemanning, viser gjennomgangen av stillingsressurser at kommunen allerede har begrenset med stillingsressurser til vegdrift. Det er derfor ikke grunnlag for å forvente vesentlige stillingsreduksjoner som følge av nedklassifisering.
- c. Kommunen vil, etter en eventuell nedklassifisering, fortsatt ha et betydelig antall kommunale veger som skal driftes i egen regi, og behovet for fagkompetanse og operativ kapasitet vil bestå. Når det gjelder den nye driftsstasjonen, vil det være lite eller ingen direkte besparelse, da stasjonen uansett må tilrettelegges for teknisk drift og VA-funksjoner (vann og avløp). Driftsstasjonen er en langsiktig investering som skal dekke flere tekniske behov, og nedklassifisering av enkelte veger endrer ikke det totale behovet for funksjonalitet i anlegget.

2. Legetjenesten:
 - a. Hvilke utgifter har vi, sammenlignet med andre, og har vi kortere pasientlister enn andre sammenlignbare kommunale legetjenester.
 - b. Hvilken prosess må kommunen gjennomføre, for å endre fra kommunalt ansatte leger tilbake til privatpratiserende leger, og vil dette kunne spare utgifter?

Svar:

- a. Utgifter for legetjenester alene, sammenlignet med andre, har vi ikke tilgang til uten å kontakte andre kommuner for å få deres regnskapstall da KOSTRA-statistikken ikke har skilt ut legetjenester som eget område. Det som er sannsynlig er at vi har et høyere utgiftsnivå enn mange kommuner siden vi har hovedsakelig kommunalt ansatte leger.

I KOSTRA er legertjenesten slått sammen med legevakt, fysioterapi- og ergoterapitjenesten og psykisk helsetjeneste. KOSTRA-tall for disse tjenestene for 2024 viser at Gausdal ligger ca. 1000 kroner pr innbygger over KOSTRA-snittet, men godt under flere av sammenligningskommunene.

Å ansette legene i stedet for å tilby næringsdrift er et rekrutteringstiltak, og stadig flere kommuner gjør som Gausdal, ved å opprette kommunale stillinger for å få dekket behovet for fastleger. Erfaringene tilsier at ved å kun tilby næringsdrift blir stillingene vanskeligere å besette. Vi må leie inn vikarer, og av og til bruke innleie gjennom ulike firmaer. Dette gir ikke god legedekning og fører til en ustabil tjeneste.

Listelengden i Gausdal for 100% stilling som legespesialist er 863 pasienter, og for leger under spesialisering er taket satt til 733 pasienter. Listelengden, som er offentlig, vil vise at listen for flere av våre leger er kortere enn dette. Det skyldes at flere av legene er småbarnsforeldre, og har redusert stillingene sine. Det betyr at både lønn og lister er redusert i henhold til stillingsprosent.

Nyoppretta kommunal legestilling i Lillehammer har til sammenligning liste på 600 pasienter (pr.okt 2024)

- b. For å endre organsieringen av legetjenesten må legene sies opp, og kommunen må inn i forhandling med nåværende leger om vilkår for ny ordning. Som arbeidsgiver ønsker vi en rendyrket organsisering der alle har samme vilkår. Risikoen ved å gå inn i en slik prosess er at legene vil vurdere å slutte hos oss (da de vil miste retten til normalarbeidstid, pensjon og velferdsordninger)

3. Tillater næringsfondets vedtekter at dagens næringsrådgiver kan lønnes fra næringsfondet?

Svar:

Iht. vedtektene for næringsfondet i Gausdal skal næringsfondet *“fortrinnsvis anvendes til næringsformål. Fondet kan også benyttes til kommunale næringstiltak.[...] Det kan ikke gis støtte til sanering av gjeld eller til løpende drift av bedrifter og kommunen.”* Næringsrådgivning er ikke en lovpålagt tjeneste kommunen skal yte sine innbyggere, og kan på den måten sees som et kommunalt næringstiltak som ikke er del av kommunens ordinære drift.

4. Hvor mye av næringsfondet er bundet opp i faste bevilgninger, i tillegg til innsparingen som foreslås på 1.015.000,- (næringsrådgiver)?

Svar:

Kommunestyret (sak 18/25) behandlet rammen for næringsfondet i mars 2025. Kr. 3.249.403,- sto til disposisjon fra næringsfondet i 2025. Fratrullet bevilgningene gjort gjennom budsjettbehandlingen for 2025 (kr. 538.000,-), var kr 2.711.403,- tilgjengelig for prosjektstøtte i 2025. Pr. i dag er det for 2026 bundet opp kr 530.000,- fra næringsfondet i vedtatte partnerskapsavtaler o.l.

Ved å finansiere næringsrådgiver (kr 1.015.000,-) fra næringsfondet vil det ut fra rammen i 2025, være ca. 1,7 mill. til disposisjon for prosjektstøtte i 2026.

5. Helse og mestring, Vaktlengde – reduserte vakter, hva består det i?

Svar:

Forslag: To medarbeidere i hjemmetjenesten avslutter vekten kl. 14.30 i stedet for 15.30 lørdag og søndag (4t). Tjenesten vurderer dette som et tiltak som ikke har noen konsekvenser for lovoppfølging eller brukerne, og handler om at arbeidstiden vil bli tilpasset arbeidsoppgavene.

6. Hvor lange er ventelistene på Dagsro, dag- og kveldsaktiviteter for demente, og hvor lange vil de bli ved en reduksjon av tilbudet torsdag kveld?

Svar:

Status medio oktober var at det ikke var ventelister. Det var en ledig plass på dagtid en av dagene, og to ledige plasser en annen dag. Det er 8 brukere tilstede pr økt (dagøkt og kveldsøkt). Brukerne som deltar torsdag kveld (som foreslås kuttet) deltar også i tilbudet en eller flere dager i uka ellers.

For øvrig er det med Dagsro som for andre tjenester, at etterspørselen svinger noe.

7. Reduksjon innen løypekjøring – avslutte avtalen med løypelagene.

a. Hva er innsparingen – 190.000,- eller 150.000,-?

b. Hva blir kommunens mulighet til å bruke løypemaskinen hvis avtalen med løypelagene sies opp?

- c. Åpner retningslinjene til næringsfondet for at dette kan finansieres fra næringsfondet?

Svar:

- a. Basert på budsjettet for inneværende år er den estimerte innsparingen ved å avslutte avtalen med løypelagene 190.000 kroner.
- b. Gausdal kommune har ingen eierandel i løypemaskinen som benyttes til løypekjøring. Dersom avtalen med løypelagene sies opp, vil det derfor være opp til eierne av maskinen å vurdere om kommunen kan få låne eller eventuelt leie den. Kommunen har per i dag ikke hatt noen dialog med løypelagene om denne problemstillingen, og det er derfor usikkerhet knyttet til hvilke praktiske muligheter som vil foreligge for fortsatt bruk av maskinen.
- c. Ja, kommunedirektørens vurdering er at næringsfondets vedtekter åpner for at løypekjøringen kan finansieres fra næringsfondet, da det anses som et tiltak for økt besøks- og bostedsattraktivitet.

8. Hva består «avslutte kjøp av tjenester og etablere et tilsvarende likeverdig kommunalt tilbud til noen brukere» innenfor Tilrettelagte tjenester?

Svar:

Tiltaket innebærer å avslutte kjøp av tilbud for to brukere, to dager i uken, fra privat tilbyder. Tilbudet vil bli erstattet av andre tilbud i kommunal regi, innenfor rammene.

9. Nedtak av ramme Psykisk helse, kr. 1,5 mill. Er omstillingen faktisk i gang?

Svar:

Oppdraget som ble vedtatt av kommunestyret i fjor handlet om å vurdere tjenester gitt i bofellesskap. Det er pt endringer i bofellesskapet som tilsier endret bemanning, samtidig som ressurser flyttes til et nyopprettet mestringsteam. Dette teamet vil overta noe oppfølging av beboere i bofellesskapet, samtidig som flere innbyggere kan få oppfølging hjemme. Mestringsteamet startet 1.september og har fått overført flere saker fra psykisk helsetjeneste også. Vi er i en utprøvningsfase, men håper at en mer fleksibel team-organisering gir bedre ressursutnyttelse enn faste turnuser i bofellesskap. Kommunen er pålagt å gi forsvarlig helsehjelp, men kan selv velge hvordan hjelpen skal organiseres.

10. Er det realistisk å kutte på skoler og barnehage i fht redusert ITO?

Svar:

Retten til individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) reguleres av opplæringslovens § 11-6, og er en individuell rettighet dersom eleven ikke har tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring. For å få et vedtak om ITO kreves det en sakkyndig vurdering av PPT, og det skal utarbeides en individuell opplæringsplan.

Det er helt klart at dette er en rettighet kommunen plikter å sikre at alle aktuelle elever får oppfylt, uavhengig av økonomi.

Opplæringslovens § 11-2 presiserer videre at «Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at lærarane følgjer med på utviklinga til elevane og melder frå til rektor dersom det er tvil om at ein

elev har tilfredsstillende utbytte av opplæringa. Om det må til, skal skolen setje i verk eigna tiltak, jf. §§ 11-1 og 11-3. Skolen skal vurdere om tiltaka er nok til å gi eleven eit tilfredsstillende utbytte av opplæringa, eller om eleven kan trenge individuell tilrettelegging etter reglane i §§ 11-4, 11-5 og 11-6».

Over tid har det blitt jobbet godt med dette i Gausdal, blant annet gjennom en systematisk samarbeid med PPT for å gi flere elever et tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Dette gjør at vi nå ser at andelen elever med vedtak om ITO er synkende. Dette er bakgrunnen for at man mener det er rom for noen innsparinger på dette området.

11. Konsekvenser av endring i ettervern?

Svar:

For at barnevernet skal gi ettervernstiltak må ungdommen:

- a. ha hatt tiltak fra barnevernet før han/hun fylte 18 år
- b. ha behov for hjelp eller støtte fra barnevernstjenesten til en god overgang til voksenlivet
- c. samtykke til tiltakene

Tiltak som er iverksatt før ungdommen fyller 18 år, kan altså videreføres eller erstattes av andre tiltak når ungdommen samtykker og har behov for hjelp og støtte fra barnevernstjenesten til en god overgang til voksenlivet. Som oftest er behovet for ettervern størst for ungdom som har hatt omfattende tiltak før fylte 18, og har bodd i fosterhjem eller institusjon.

Barnevernstjenesten skal gjøre en konkret helhetsvurdering på om det er fortsatt ha behov for hjelp eller støtte fra barnevernstjenesten for alle ungdommer som har barnevernstiltak når de fyller 18 år. Det presisert i forarbeidene til loven at hjelpen må kunne knyttes til behov ungdommen har for å få en god overgang til voksenlivet. Formuleringen "hjelp eller støtte til en god overgang til voksenlivet" vil i mange tilfeller være det andre ungdommer trenger fra foreldrene når de skal stå på egne bein som unge voksne.

Dersom behovet for hjelp etter fylte 18 år primært skyldes andre årsaker, eksempelvis foresattes økonomiske situasjon, har ikke barnevernet plikt til å hjelpe ungdommen. Barnevernet har likevel en plikt til å veilede ungdommen slik at vedkommende kan henvende seg til riktige instans, ofte NAV.

Barnevernet i Gausdal har til nå vært noe «snille» i vurderingene knyttet til behov og vilkår for videre tiltak etter fylte 18. Et nedtak vil i hovedsak kunne påvirke noen unge som i utgangspunktet skal ivaretas av sine foresatte, der NAV ikke har et særansvar. Dette kan særlig gjelde ungdom i utdanning og lærlinger.

For å ivareta ungdomsgruppen har barnevernstjenesten og NAV fast samarbeid med mål om god og samordna oppfølging av ungdomsgruppa.

Barnevernleders vurdering er derfor at nedtaket ikke vil ha alvorlige konsekvenser.

Øvrige spørsmål

Beregning av tilskudd til særlig ressurskrevende tjenester.

Ordningen er slik at det bare er de direkte brukerretta utgiftene som kan tas med i grunnlaget for beregning av tilskudd. Dette innebærer at utgifter til ledelse, koordinering av tjeneste(r) og øvrige utgifter til tjenestemottaker ikke kan tas med. Dersom innbygger betaler egenandel for noen av tjenestene, skal dette trekkes fra tilskuddsgrunnlaget.

Innslagspunkt og egenandeler endres for hvert år, og beløpene kommer i statsbudsjettet for neste år. Det vil si at satsene ikke er kjente på tidspunkt for kommunalt budsjett-vedtak.

Kommunen mottar hvert år detaljert forklaring på hva som skal inngå i beregningene. Kommunens revisor må bekrefte utgiftene samt at de er i henhold til vedtak om tjenester.

Videre skal revisor bekrefte antall innbyggere over 16 år med PU-diagnose som mottar kommunale tjenester. Dette fordi det danner grunnlag for del av rammetilskudd året etter.

Et oppsett som viser utgifter til en slik beregning er inntatt nedenfor.

Beregning tilskudd ressurskrevende tjenester 2024		Direkte brukerretta utgifter
Innbygger 1		3 070 088
Innbygger 2		4 086 639
Innbygger 3		3 597 196
Innbygger 4		4 513 117
Innbygger 5		8 429 847
Innbygger 6		4 042 136
Innbygger 7		4 171 973
Totalt	Antall/sats	31 910 996
Antall tjenester per innbygger med utgifter for innslagspunkt	7	
Innslagspunkt totalt for kommunen	1 697 000	-11 879 000
Antall PU over 16 år og som mottar kommunale tjenester	1	
Fratrekk forhøyet egenandel PU	890 000	-890 000
Utgift over innslagspunkt		19 141 996
Innbyggertall 1.7.24	6173	
Egenandel per innbygger	358	
Egenandel utover innslagspunkt ut fra antall innbyggere		-2 209 934
Egenandel 10 % utgift over innslagspunkt		-1 914 200
Tilskudd		15 017 862
Relativ andel tilskudd av utgift over innslagspunkt		-78,5 %
Andel tilskudd av sum direkte brukerretta utgifter for tjenester over innslagspunkt		47,1 %

Av de direkte brukerrettede utgiftene som kommunen har, er det ca. halvparten som dekkes av tilskudd for særlig ressurskrevende tjenester.